

Републиканска олимпиада по Български език и литература
Схема на оценяването, 12 клас

№ П /п	Тестови задачи	Предполагаеми отговори	Схема на оценяването
1.	Отговорете с <u>Да</u> или <u>Не</u> на следните въпроси:	А. Не Б. Да В. Да Г. Да Д. Да Е. Не	L/0/1/2/3/4/5/6 по 1 точка за всеки един правилен отговор.
2.	Открийте в текста и запишете три детайла, които доказват, че събитията в текста проявяват последния етап в подготовката на въстанието.	А. 1. Черешов топ – «нашата артилерия 2. Подготовка към бунта 3. Комитет: секретар 4. Очакване датата на въстанието Варианти Б. А, ако пламне навсякъде, то и аз ще нарамя пушката! В. Ба, по-късно ще бъде... Барем да се прибере цветето от гюловете	L/0/1/2/3 по 1 точка за всеки вярно посочен детайл, . L/0/1/2 по 1 точка за всяко вярно открито изречение.
3.	Тълкувайте значението на подчертаните думи и изрази с едно изречение или синонимен израз:	А. Изразът „дъното на една сляпа и глуха улица“ подчертава скришния, затворен и почти укрит характер на мястото, където се вършат тайни революционни действия, далеч от погледа и слуха на властта./ затворено, изолирано, безизходно пространство Б. подготовката на младите революционери за Априлското въстание като смело и достойно дело, което граничи с лудост поради огромния риск, но вдъхновява с патриотичния му енергия и решимост. В. надежда на майстора Калчо, че топът от Марковата череша обещава неочаквано мощна и „чудотворна“ роля в революционното им дело. Г. Марко мисли първо за синовете си и не допуска те лекомислено да се хвърлят в опасност. Това не е страхливост, а бащинска отговорност: Той е човек, който поставя семейството над всичко.	L/0/1/2/3/4/5/6 по 1 точка за всяко правилно тълкуване на думата в контекста.

		<p>Д. Изразът „Доста съм аз от къщата“ предава желанието на чорбаджи Марко да опази синовете му от опасността, неговото вътрешно убеждение, че от неговото семейство жертвата ще е само той, но синовете му трябва да останат живи.</p> <p>Е. Изразът „Но ако не пламне навсякъде, а ние пламнем само?“ отразява трезвото колебание на чорбаджи Марко пред риска от локално, обречено въстание без широка подкрепа, което би довело до безсмислена жертва.</p>	
4.	Отговорете на въпроса, като заградите буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът?	А. повествование и описание;	L/0/1 1 точка за правилно заграден отговор.
5.	Определете кой вид тропи са следните словосъчетания:	<p>„Трупът на една череша“ метафора</p> <p>„Революционното кипение“ метафора</p> <p>„Природата преливаше от живот и младост“ метафора</p> <p>„ластовичките се стреляха из пространството“ метафора,</p> <p>олицетворение</p> <p>„лазурното високо небе“ епитет</p>	L/0/1/2/3/4/5 по 1 точка за всеки вярно определен троп
6.	Озаглавете текста, като назовете темата му или основната мисъл, и запишете заглавието.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Черешата, превърната в «топ» 2. „Готовността за въстанието“ 3. Съмненията на чорбаджи Марко 4. Революционното кипение <p>варианти</p>	<p>L/0/1/2 2 точки, ако заглавието отразява основната идея на текста (възбуждението и готовността за въстание, символичната череша-топ, ролята на младежите и Марко).</p> <p>1 точка, ако заглавието е частично подходящо или прекалено общо (напр. „Битка“ или „Природата“),</p>

			<p>без ясна връзка с ключовите образи.</p> <p>0 точки – заглавието няма връзка със съдържанието</p>
7.	<p>Резюмирайте с 3-5 изречения проявеното в този текст отношение на българите към предстоящото въстание.</p>	<p>Отношението на българите към предстоящото въстание се изразява по-различен начин чрез Калчо, Мичо и Попов. Калчо и Мичо показват въодушевено и почти играческо отношение, като превръщат обикновената череша в „топ“ и смятат революционната подготовка за нещо естествено и дори празнично, без да съзнават изцяло нейната тежка и опасна възможна развръзка. Младежите се готвят за „безумно, но гордо предприятие“ и се въоръжават с готовност да рискуват всичко, въпреки че не напълно осъзнават възможните жертви и последствия. Попов, като представител на революционния комитет, е убеден, че въстанието ще избухне навсякъде и е добре планирано, Той вярва в успех. По-сдържан и раздвоен е Марко, който приема въстанието само при условие то да е всеобщо и добре подготвено. Текстът представя въстанието като неотвратимо нещо, като стихия, която невъзможно да се спре..</p>	<p>L/0/1</p> <p>1 точка за умение да обобщава, да резюмира.</p> <p>L/0/1/2/3</p> <p>Съдържание и точност</p> <p>3 точки – обобщен, но точен преглед на отношението към въстанието на представените в текста герои (въодушевление, „безумно, но гордо предприятие“, вяра в организация, но и съмнение на Марко).</p> <p>2 точки – ако липсва важен елемент или има малка неточност (напр. че младежите се въоръжават „безумно“, но гордо).</p> <p>1 точка – резюмето е повърхностно, със значителни пропуски.</p> <p>0 точки – няма връзка с текста или отговорът е извън съдържанието.</p> <p>L/0/1</p> <p>1 точка за добре свързан и логично структуриран микротекст: изреченията са логично свързани и създават ясна, плавна мисъл.</p> <p>0 точки – мисълта е разбита, със скокове и без връзка между изреченията.</p>
8.	<p>Трансформирайте изречението с пряка реч в изречение без пряка реч.</p> <p>След преобразуването изречението трябва да съдържа същия смисъл и да бъде граматично и стилово коректно.</p>	<p><i>Марко отвърна, че ако пламне навсякъде, ще нарами пушката, но е против, ако се вдигне въстание само в тяхната част.</i></p> <p>Марко отвърна, че ако пламне навсякъде, той също ще нарами пушката, но ако пламне само тяхната част, а не навсякъде, тогава е против.</p> <p><i>Варианти</i></p>	<p>L/0/1/2/3/4</p> <p>1 точка за правилно трансформиран глагол.</p> <p>L/0/1</p> <p>1 точка, ако при трансформацията не са направени правописни и пунктуационни грешки.</p>

9.	<p>Коментирайте и запишете своето аргументирано мнение с 2 – 4 изречения относно твърдението, че пейзажът в този текст има символна роля и предава историческото настроение на епохата .</p>	<p>Пейзажът в текста има символна роля, защото изобразената пролетна природа с нейната светлина, цветове и птичи песни изразява надеждата и възраждането на националното чувство. Той контрастира със засилващата се въстаническа активност и превръщането на черешата в „топ“, което подчертава напрежението между красотата на живота и близката възможност за борба и жертви. Така пейзажът ясно отразява историческото настроение на епохата —увереност в близък преврат, но и усещане за неизбежност на кървава разплата.</p> <p>варианти</p>	<p>L/0/1/2/3 Съдържание и точност 3 точки – Отговорът ясно посочва, че пейзажът изразява надежда и възраждане на националното чувство (пролет, светло небе, цветове, птичи песни) и че се противопоставя на труп от черешата, отрязана за топ“, като така отразява историческото настроение на очакван въстанически преврат и жертви. 2 точки – ако се споменава символната функция на пейзажа (например: „представя надежда, жизненост“), но не се обяснява ясно как точно се отразява „настроението на епохата“. 1 точка – Споменава се само, че пейзажът е символичен или „предава настроение“, но няма конкретни примери от текста 0 точки – няма връзка с текста или отговорът е извън темата L/0/1 1 точка за добре свързан и логично структуриран микротекст: изреченията са логично свързани и създават ясна, плавна мисъл. 0 точки – мисълта е разбита, със скокове и без връзка между изреченията. L/0/1 1 точка, ако в текста не са повече от 2 правописни и 1 пунктуационна грешки. 0 точки – многочислени</p>
----	--	--	---

10.	Вместо точки запишете информацията за Априлското въстание.	Въстанието, запланувано на 1 май 1876 година, избухва по-рано, на 20 април 1876 година в град Копривщица . Оттам се изпраща «Кърваво писмо» с известие за началото на Априлското въстание до Георги Бенковски в град Панагюрище . Авторът на „Кърваво писмо” е Тодор Каблешков . Априлското въстание е жестоко потушено от турските власти. Жертвите са повече от 30 000 души.	L/0/1/2/3/4/5 по 1 точка за всеки верен отговор.
11.	Допишете на пропуснатите места подходящите думи за названията и определенията на символите:	<ul style="list-style-type: none"> • Хвърковата чета на Бенковски • Черешов топ • Въстаническо, легендарно, панагюрско, • Свобода или смърт • Ушито, бродирано, развято • Райна княгиня 	L/0/1/2/3/4/5/6 по 1 точка за всеки верен отговор.
12.	1. Кое не е вярно в информацията за Оборишкото събрание, споменато в «Кървавото писмо»? 2. Кое не е вярно в информацията за «Кърваво писмо»?	<p>1. В. Допуска се убиването и подпалването на къщите на мирните турци, както и ограбването на имота им</p> <p>Г. Определени са 6 революционни окръга Панагюрище, Копривщица, Карлово, Перушица, Брацигово, Батак.</p> <p>2. Б. Написано с кръвта на повстанците</p>	L/0/1/2 по 1 точка за правилно избран отговор. L/0/1 1 точка за правилно избран отговор.
13.	Прочетете изречението и запишете верните твърдения	Това изречение е сложно съчинено и се състои от две прости изречения.	L/0/1/2 по 1 точка за всяко вярно избрано твърдение.
14.	Съставете и запишете 3 изречения, като употребите думата «ПЛАМЪК» в различни значения.	<p>Значение на думата пламък</p> <p><i>мн. пламъци, (два) пламъка, м.</i></p> <p>1. Излъчвани от запален предмет огнени езици, нагорещени светещи газове. <i>Пламъкът на свещта трептеше при всеки полъх.</i></p> <p>2. <i>Прен.</i> Страст, въодушевление.</p> <p>3. <i>Прен.</i> За бурни събития и чувства – сблъсък, изява. <i>В пламъка на любовта. В пламъците на войната.</i></p> <p>4. Градинско цвете с огненочервени цветове; салвия.</p> <p>• Огън и пламък.</p>	L/0/1/2/3 по 1 точка за всяко едно значение. L/0/1 1 точка за добре построени изречения (при условие, че са дадени 3 значения на думата) L/0/1/2/3 по 1 точка за всяко изречение без правописни и пунктуационни грешки (при условие, че са дадени различни значения на думата)

		1. Много темпераментен човек. 2. Много ядосан, сърдит човек. 3. Изпълнена със силни чувства творба.	
15.	<p>Какъв като личност се проявява чорбаджи Марко в този фрагмент? Съставете кратък текст от 4 – 6 изречения, в който да назовете и аргументирате 3 негови характеристики.</p>	<p>В този откъс чорбаджи Марко се проявява като грижовен баща и стопанин, възпитан и доброжелателен човек, както и като предпазлив, разумен и патриотично настроен българин. Това личи най-вече от отношението му към децата, от любопитния и радостен му отклик към народното движение и от колебанието му дали да рискува семейството си без сигурност за успеха.</p> <p>Марко е впечатлен от революционното кипение, но не се увлича безусловно. Той пита дали въстанието наистина ще избухне навсякъде и дали има достатъчна организация, преди да рискува всичко. Това показва, че е патриот, но не фанатичен — мисли трезво и иска сигурност, преди да се включи.</p> <p><i>варианти</i></p>	<p>L/0//2/3/4 4 точки за пълната и точна характеристика, назовават се и се аргументират не по-малко от 3 черти. 3 точки назовават се не по-малко от 3 черти, но не се аргументират; 2 точки, ако не е анализ, а само преразказ по текста, то ест не се формулират характерните черти. L/0/1 1 точка за добре изграден текст. L/0/1 1 точка за добре свързан текст. L/0/1 1 точка, ако правописните грешки не са повече от 3. L/0/1 1 точка, ако пунктуационните грешки не са повече от 2.</p>
16.	<p>Съединете със стрелки съответствията</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Васил Левски Къринското ханче • Георги Раковски Български легии • Христо Ботев Калофер • Георги Бенковски Оборище • Данаил Николаев Съединението 	<p>L/0/1/2/3/4/5 по 1 точка за всяко вярно съответствие.</p>
17.	<p>Запишете по един пример на глаголните времена, които се срещат в текста:</p>	<p>Сегашно се бои се въоръжават Бъдеще.. ще направи ще пламне Минало свършено <i>спря, потропа, се отвори, духна</i> Минало несвършено <i>миришеха, пееха, преливаше</i> Минало неопределено не е настал Минало предварително <i>беше изгряло не бе устоял казвам</i></p>	<p>L/0/1/2/3/4/5/6 по 1 точка за всеки верен пример на глаголното време</p>

18.	Сред следните заглавия оди от цикъла «Епопея на забравените» на Иван Вазов открийте и подчертайте тези, които са посветени на Априлското въстание и героите му.	„Левски“, „Бенковски“, „Кочо (Защитата на Перушица)“, „Паисий“, „Братя Миладинови“, „Раковски“, „Караджата“, „Волов“, „Опълченците на Шипка“	L/0/1/2/3 по 1 точка за всяко вярно съответствие.
19.	А. Запишете в таблицата <u>3 заглавия</u> от българската литература, посветени на национално-освободителната борба на българите. (освен от «Епопея на забравените»). В. Посочете в съответната графа автора на творбата.	«Хаджи Димитър», «Обесването на Васил Левски» (Христо Ботев); «Вятър ечи, Балкан стене», «Стани , стани, юнак балкански» (Добри Чинтулов); И.Вазов : «Една българка», «Под игото», «Немили-недраги», «Възпоменание от Батак», «Юнашки глави» Й.Йовков, «Записки по българските въстания» Захарий Стоянов «Цената на златото» Генчо Стоев Други варианти	L/0/1/2/3 по 1 точка за всяко едно заглавие. L/0/1/2/3 по 1 точка за всеки вярно посочен автор.
20.	Коя от две противоположни оценки за Априлското въстание ще защитавате аргументирано: 1. Априлското въстание е безсмислена жертва на много хиляди българи; 2. Априлското въстание е морална победа на българския народ: неговото значение надхвърля военния резултат. Съставете текст разсъждение (10-15 изречения), в		L/0/1/2 2 точки, ако личната оценка структурира целия текст (формулира се като теза или пък като логичен извод). 1 точка, ако е проявена своя оценка или отношение, но е само като декларация. L/0/1/2/3 по 1 точка за всеки един аргумент. L/0/1 1 точка за умението да аргументира. L/0/1 1 точка за добре свързан текст.

	<p>който да изразите аргументирано /мнението си.</p> <p>/Формулирайте теза и я защитете с не по-малко от 3 аргумента</p>		<p>L/0/1 1 точка за логично изграден текст разсъждение.</p> <p>L/0/1 1 точка, ако правописните грешки не са повече от 3.</p> <p>L/0/1 1 точка, ако пунктуационните грешки не са повече от 2.</p>
--	--	--	--